

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum in Christo fuerint virtutes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

dona habitualia; tum, quia operatio non infunditur; tum, quia operatio non conuenit paruulis, qui tamen iustificantur per infusionem gratiæ, & charitatis; quia loquitur Concilium generatim.

DV BIVM I.

Vtrum sine ista Gratia potuerit Anima Christi, esse Sancta, Deo grata, & mereri?

Respondeo; Per potentiam Dei absolutam potuisset Anima Christi carere omni gratiâ habituali; & nihilominus ob solam vnionem hypostaticam fuisset Deo gratissima, sanctissima, & idonea ad meritum.

Prior pars Probatur; Quia Deus omnino liberè infudit illi animæ dona creata, & non erant simpliciter necessaria ad vnionem hypostaticam; quia hæc vnio naturaliter erat prior; & ad illam, non datur vlla præuia dispositio.

Christus est vnus & Sanctus vnione hypostatica.

Altera pars Probatur Primò, Quia hæc anima est maximè sancta, & Deo chara ob singularem vnctionem: atqui primaria vnio, à qua hic homo dicitur Christus & Messias; & de qua Scriptura potissimum loquitur, est per vnionem hypostaticam, qua diuinitas non per aliquod suum donum, sed per seipsam, vnxit & imbuit naturam humanam: ergo ob hanc erat maximè sancta.

Maiores patet; Quia nemo sanctus, nisi ratione vnctionis diuinæ. Minor patet; tum, ex ipsa Scripturarum serie; tum, ex D. Augustino lib. 15. de Trin. cap. 26. & Cyrillo lib. De fide ad Theodosium sub finem, & alijs passim. Confirmatur Ioan. 10. v. 36. *Quem Pater sanctificauit, & misit in mundum, Vos dicitis quia blasphemias: quia dixi Filius Dei sum. Qui locus necessariò videtur intelligendus de sanctificatione per vnionem hypostaticam; nam alioqui parū ad rem faceret. Et ita exponit Chrysostomus in hunc locum, & Hilarius lib. 7. de Trinitate.*

Probatur Secundò, Quia diuina persona hypostaticè vnita illi humanitati, est maior ratio dilectionis & sanctificationis, quàm omne donum creatum: Nam eminenter & quasi intensiue omnis gratia creata in illa vnione continetur. Probatur Tertio, Quia vnio hypostatica excludit omne peccatum, adeò vt impossibile sit illam animam peccare: ergo eam maximè sanctificat. Probatur Quarto, Ratione vnionis hypostaticæ omnia dona supernaturalia isti humanitati fuerunt debita: ergo ea erat veluti fons & radix omnis sanctificationis. Hinc vltimus sequitur Christum sine vlla gratiâ habituali potuisse mereri; quia ipsum suppositum, & natura vnita, eiusque actiones, fuissent Deo gratissime, propter dignitatem operantis. Vide Sotum lib. 3. de natura & gratia cap. 6. Sed de hoc plura dicemus infra.

Christus potuit mereri sine gratia habituali.

DV BIVM II.

Vtrum Gratia habitualis Christi fuerit eiusdem speciei atque nostra?

Afirmatur.

Respondeo; Si de natura rei loquamur, certum est fuisse eiusdem speciei. Primò, Quia visio beatifica in Anima Christi, & in alijs Sanctis, est eiusdem rationis, licet illa sit perfectior intensiue: ideo enim Sancti dicuntur coheredes

Christi, & conformes imaginis Filij Dei: ergo etiam charitas, lumen gloriæ, atque adeò gratia habitualis, quæ horum omnium prima est radix. Secundò, Quia valde probabile est in essentia animæ non posse esse perfectiorem & nobiliorem qualitatem quàm sit gratia; nam habet proportionem naturalem cum Altissimo fine, scilicet cū visione Dei: ergo erat eiusdem rationis.

Dices; D. Thomas Art. 11. vocat Christi gratiam Vniuersalem principium omnis gratiæ, & alterius rationis quàm sit gratia aliorum hominum: ergo non est eiusdem speciei. *Explicit in D. Thomas.*

Respondeo; ita vocari, non quod sit alterius naturæ & speciei, sed quia propter conjunctionem cum Verbo, habet quandam singularem dignitatem & efficaciam, quæ consistit in habitudine ad diuinam personam, & in quadam morali estimatione; non autem in naturali perfectione.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo fuerint Virtutes?

Respondetur, In Christo fuisse omnes Virtutes. Probatur Primò; Quia in Christo fuit perfectissima gratia; ex gratia autem dimanant virtutes ad perficiendum anime virtutes; sicut ex animæ essentia dimanant ipsæ potentie.

Notandum est Primò, Diuum Thomam hic tantum agere de virtutibus supernaturalibus, quæ non inuoluunt imperfectionem; sicut fides & spes, de quibus art. 3. & 4. & quæ non sunt purè intellectuales; de quibus infra q. 9.

Notandum Secundò, Quosdam existimare virtutes effluere realiter & effectiue à gratiâ; sicut potentia animæ ab eius essentia. Quæ sententia sine dubio falsa est, multisque modis refutari potest: sed sufficiat vna ratio. Si enim hoc esset verum, eo ipso, quo quis accipit gratiam aut iustificatur, deberet esse beatus, nisi Deus miraculo impediret. Deinde, fieremus beati per solam remotionem impedimenti. Probatur hoc sequi; Quia si virtutes supernaturales, quæ sunt in potentia, manant naturaliter ex gratiâ: ergo etiam lumen gloriæ; hoc enim propriè respondet charitati tãquam eius mensura: ergo essemus beati, nisi Deus contra naturæ ordinem, hanc emanationem impediret; quo impedimento cessante, statim naturaliter cum solo concursu generali, gratia hoc lumen intellectui refundet. Si dicant, lumen gloriæ non manare ex gratia; sed fidem. Contrà Primò, Quia lumen gloriæ propriè est mensura & regula Charitatis: ergo si charitas manat ex gratia, etiam lumen gloriæ. Deinde, lumen gloriæ est suprema virtus supernaturalis perficiens animam: ergo si hæc non manat ex gratia, nec cetera. Tertio, Si lumen gloriæ non manat ex gratia, sed fides: ergo fides fuisset in Christo, & esset in beatis, nisi miraculo impediretur.

7 Virtutes non effluunt realiter à Gratia.

DV BIVM I.

Vtrum in Christo fuerit Virtus Penitentia?

Respondetur; Non fuisse, quatenus elicit actum penitendi; id est, dolendi & satisfaciendi pro suis culpis: quia in ipso nulla poterat esse

8

esse culpa. Erat tamen in Christo ille habitus Virtutis, qui in nobis, vocatur Pœnitentia, eiusdem speciei. Ratio est; Quia hæc virtus per se primò non respicit culpam propriam, sed culpam in genere, quatenus est iniuria Dei; ipsus enim officiù est dolere de culpa, siue propria, siue aliena, quatenus est iniuria in Deum; & pro ea velle satisfacere: vel (vt in Beatis) detestari omnem iniuriam Deo illatam, & amare eius satisfactionem; vt dictum est in 3. parte Quæst. 85. Art. 3. Vbi etiam ostendimus Pœnitentiam non distingui à charitate, & Iustitia quadam erga Deum; quæ Iustitia videtur esse pars quadam Religionis. Nec obstat quòd Pœnitentia in Christo non possit habere actum pœnitendi; quia etiam in beatis non potest hunc actum habere, tamen verò est in ipsis; & alios actus habet.

Pœnitentia, vt in genere dicitur de iniuria Dei, est in Christo.

Non est in Christo Potentia peccandi.

Pari modo non est in Christo Potentia peccandi, quamuis in eo sit omnis illa facultas positiva quæ in nobis vocatur Potentia peccandi, ob defectum negatiuum illi annexum, qui est, non esse suam regulam, nec esse immobiliter annexum suæ regulæ.

DVBIVM II.

Verùm hi Habitus supernaturales fuerint Christo necessarij ad eliciendos actus supernaturales?

R Espondeo, Quidam dicunt nec habitus, nec auxilia supernaturalia Christo fuisse necessaria: quia per solam vnionem cum Verbo, anima poterat omnes virtutum actus supernaturales efficere. Confirmatur; Quia modus operandi, sequitur modum essendi: sed anima ex vi vnionis cum Verbo, habebat modum essendi diuinum; atque adeò ipsum fontem omnium virtutù: ergo ex vi vnionis habebat etiam operationes diuinas virtutum. Sed hoc multis modis potest refutari.

9 Quidam negant.

Affirmatur.

Quare dicendum est, Christi humanitatem nõ minus eguisse virtutibus & auxilijs supernaturalibus ad opera bona, quàm nos egeamus: imò non minus eguisse auxilio diuino ad seruandam totam legem naturæ, quàm si Verbo vnita non fuisset. Ratio est, Quia vnio hypostatica non dabat vllas vires ad operandum, nec vllum auxilium aut concursum (hæc enim omnia sunt à totâ Trinitate) sed solum sustentabat naturam humanam.

Gratia necessaria ad seruandam totam legem naturæ, fuit humanitati Christi debita.

Aduerte tamen, Hoc auxilium, quod ad legem naturæ seruandam erat necessarium, fuisse omnino debitum humanæ naturæ ratione vnionis hypostaticæ, ita vt nullo modo potuerit negari; vt infra patebit. Illud autem, Modus operandi sequitur modum essendi, intelligendum est de modo operationis, qui sequitur ex eo, quod forma sit in materia, vel extra materiam: Item, qui sequitur ex eo quòd natura existat in supposito diuino: qui tamen modus nihil est aliud, quàm moralis quædam dignitas, & estimatio operationis.

DVBIVM III.

Verùm in Christo fuerint omnes Virtutes Naturales, id est, quæ natura viribus comparari possunt?

10 Affirmatur.

R Espondeo; Fuisse, & quidem perfectissimè. Probatur Primò, Quia hæc virtutes sunt

quædam maximæ perfectiones animæ necessariæ, vt ipsa intra limites naturæ sit perfecta; nec vllam includunt imperfectionem, quæ vel beatitudini, vel vnioni hypostaticæ repugnet: vnde etiam cõmuniter tribuuntur Beatis à Theologis in 3. dist. 33. & insinuat Augustinus lib. 13. de Trin. c. 9. Secundò, Quia oportebat vt anima Christi, non solum esset perfectè disposita ad opera bona consentanea legi supernaturali & ordini gratiæ; sed etiam ad opera bona cõsentanea legi naturali, & ordini naturæ. Tertiò, Quia credibile est Dominum obuiisse illarum virtutum functiones; vt Temperantiæ, Fortitudinis, Iustitiæ; ergo ex habitu; nam hic modus operandi est perfectior. Nec obstat, quòd erant naturales, ac propterea nõ videantur meritorie. Quia erant meritorie, tum ratione dignitatis Personæ, tum ex relatione ad finem supernaturalem. Nec impeditur simul operari per virtutem naturalem & supernaturalem circa eandem materiam. Quarto, Quia Christus habuit humanam scientiam; ergo & humanas virtutes.

Christus obuiit actus virtutum naturalium.

Dices, Cõtinentia, quam ponit Aristoteles, nõ videtur fuisse in Christo: nam coniuncta est motibus intemperantiæ. Respondeo; Quoad substantiam suam, in Christo fuisse; nam non distinguitur specie à virtute Temperantiæ: est enim Temperantia in statu imperfecto; scilicet quæ nõdum subegit omnes intemperantiæ motus. Sed hæc imperfectio in Christo non fuit; quia omnes virtutes in statu perfectissimo & heroico habuit. Quo modo autem Magnificentia & Liberalitas in Christo Domino fuerint; Vide D. Thomam ad 3.

Fuit in eo Cõtinentia.

DVBIVM IV.

Verùm à principio Conceptionis habuerit hæc Virtutes Naturales?

R Espondeo, Habuisse, idque per infusionem. Probatur Primò, Quia Christus à principio fuit omninò perfectus secundum animam, vt passim docent Patres: & habuit omnes animæ vires optimo modo conformatas, & vtrumque appetitum perfectè subiectù rationi. Atqui hæc optima virium dispositio, & appetituum cum ratione conformatio, fit formaliter & intrinsecè per hæc virtutes, & habitus connexos. Probatur Secundò, Quia Adam à principio habuit hæc virtutes animæ infusas; & pariter omnes beati in patria: ergo multò magis Christus: tum, quia secundum animam beatus erat; tum, quia principium omnis perfectionis humano generi institutus erat. Nec obstat quòd Deus per solam externam prouidentiam & assistentiam potuerit efficere vt appetitus numquam contra rationem moueretur: quia perfectiori modo hoc fit per intrinsecã dispositionem, & conformationem; ad quam necessarius est virtutis habitus, sine quo, appetitus non fuisset intrinsecè conformatus rationi.

11 Affirmatur.

Adam & Beati habent ab initio hæc virtutes infusas.

Dices, Præstantius est habere virtutem à se, quàm ab alio: ergo Christus comparauit hæc virtutes suis actibus; non autem accepit infusas extrinsecus. Respondeo; ob hoc argumentum quidam putant Christum in momento suæ Conceptionis, eliciuisse omnes actus omnium virtutum; & per hos, eas comparasse. Sed quamuis hoc non

12

Christus non elicit omnes actus virtutum naturalium in primo instanti suæ Conceptionis.

hoc non implicet contradictionem; tamen non est naturę consentaneum: debuisset enim illa anima simul habere omnes actus illarum virtutum in summa intensiōe, & secundum totam extensionem & materiam cuiusque virtutis, idque in omnibus simul potentijs. Intellectu quidem, considerando & aestimando omnes virtutū materias: Voluntate, & Appetitu inferiore, distinctis actibus omnem honesti materiam pro sua conditione amplectendo: quod sine ingenti miraculo, minime necessario, fieri non potuisset. Adde, nobilius esse incipere à perfecto modo operandi, qui est ex habitu; quam procedendo ab imperfecto, habitum comparare. Quare dicendum est, Christum illas virtutes quodammodo habuisse à seipso, quia habuit eas ex efficacia suę personę, qua contulit eas animę suę tamquam debitas ob intrinsecam vnionem cum personā. Contulit autem eas in summā perfectione, quę erat possibilis secundum potentiam ordinariam, & consentanea dignitati illius diuinę vnionis: ac proinde etiam quanta esse poterat iuxta capacitatem naturalem humanę animę. Potentię enim naturales in homine habent terminatam efficaciam agendi; vnde datur aliqua intensio actuum naturalium, vltra quam, vis naturę non potest. Vnde etiam fit vt hæ virtutes in Christo successu temporis non sint auctę: tum, quia capacitas animę fuit expleta; tum, quia actus non fuerunt habitibus intensiores.

Quadam modo habuit has virtutes à seipso.

Non exnerunt in eo successu temporis.

13 Negatur.

Fides sem fidelium.

14 Habuit tamen fides meritum.

ARTICVLVS III.

Virum in Christo fuerit Fides?

Responso est negatiua. Est certa & communis Theologorum in 3. d. 23. & sequentibus. Probat, quia fides non est in ijs qui habent clarā visionem, vt docet, D. Aug. lib. 14. de Trinit. cap. 2. Et constat ex Apostolo ad Hebręos 11. v. 1. vbi dicit: *Fides est argumentum non apparentium.* Atqui Christus ab initio habuit clarā visionem diuinitatis, & diuinorum mysteriorum, vt infra dicemus. Vide 2. 2. q. 5. art. 2. Dices Isaię 11. v. 5. dicitur de Christo: *Et erit fides cunctorum renum eius.* Respondetur; fides accipitur ibi pro fidelitate, id est, constantia in seruandis promissis.

Ita D. Hieronymus & alij communiter. Vnde Septuaginta vertunt *ἀληθεια* veritas; & sensus est, perpetuò & inseparabiliter erit iustus & fidelis in promissis.

Aduerte tamen, etsi in Christo non fuerit fides, fuit tamen fidei meritum. Nam habuit promptitudinem ad credendum, si deesset euidentię, idque ex pia affectione voluntatis ad diuinam auctoritatem. Vnde in voluntate erat habitus supernaturalis, qui in nobis actum fidei imperat; quamuis in intellectu, nec actum, nec habitum fidei haberet: ille enim habitus, eiusque actus, nullam includit imperfectionem, quę statim beatitudinis repugnet. Vnde etiam in beatis manet, vt dictum est 2. 2. q. 5. a. 2.

ARTICVLVS IV.

Virum in Christo fuerit Spes?

Respondetur negatiuē. Vide D. Thomam. Notandum tamen, etsi in Christo non fue-

rit spes; seu potius actus spei, vt extendit se ad gloriam animę sperandā; fuit tamen in illo spes, quatenus est expectatio glorię corporis, & exclusiōis omnis mali, quia hæc gloriā in vitā istā mortali caruit, & multis malis animę & corporis afflictatus est. Ipse etiam habitus, qui est virtus Spei, erat in eo eiusdem rationis, cuius in nobis; quāuis non omnes actus habuerit quos in nobis. Nam hic habitus manet in beatis, & varios in illis actus habet; vt dictum est 2. 2. q. 18. a. 2. Vtrum autem sit idem habitus, quo speratur beatitudo animę & corporis, dictum est ibidem q. 17. a. 2. dub. 3. vbi ostensum est esse eundem, qui tamen constat partibus heterogeneis.

Qualit actus ex habitus virtutis

ARTICVLVS V. & VI.

Virum in Christo fuerint dona Spiritus sancti, prout sunt Timoris?

Respondetur; in Christo fuisse omnia donā Spiritus sancti, etiam donum Timoris. Probatur Isaię 11. v. 2. *Requiescet super eum Spiritus Domini, spiritus sapientię & intellectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientię & pietatis: & replebit eum spiritus timoris Domini.* Ratio est, quia dona dantur vt intellectus & voluntas facile moueantur, & obsequantur Spiritui sancto: atqui hæc potentię in Christo erant optimē dispositę ad Spiritus sancti motum suscipiendum: ergo &c.

Notandum Primò, Magnam esse contouersiam inter Doctores, vtrum, & quomodo dona distinguantur à virtutibus infusis; scilicet à quatuor Cardinalibus, & tribus Intellectualibus.

Notandum Secundò, Siue dona distinguantur à virtutibus, siue non; certum est in Christo omnia fuisse; vt patet testimonio Isaię, quod directè est de Christo: vnde in Christo fuit etiam donū Timoris Domini, quod olim perperam negauit Pet. Abailardus, vt refert Bernardus epist. 190. ad Innocentium 11. & Castro Verbo *Christus* hæresi 6. qui etiam hanc hæresim refutat.

Sed difficultas est, in quo consistat hoc donū Timoris? Respondeo Primò, Possē consistere in quadam reuerentiā, quę nascitur ex consideratiōe eminentissimę maiestatis diuinę, & vilitatis proprię naturę; quā fit, vt quis fugiat omnem sui comparationem cum Deo; & omnem illius celsitudinis curiosam scrutationē; seq. illi penitus submittat. Et hoc modo certum est in Anima Christi, & in omnibus beatis esse hunc Timorē; hunc enim Patres tribuunt Sanctis Angelis, vt Dionysius de cęlesti hierarchia cap. 13. & Chrysof. homilia 1. de Visione Isaię. Ita D. Thomas hoc loco accipit Donum Timoris; quanquā hic actus videatur pertinere ad virtutem Religionis; vt patet ex dictis de Religione l. 2. de Iustit. & Iure c. 36. Quòd tamen hæc reuerentia rectè dicatur Timor, patet ex modo loquendi Scripturę, Luc. 5. v. 26. *Repleti sunt omnes timore dicentes, quia vidimus mirabilia hodie,* id est, reuerentiā erga Christum, & Deum in Christo operantem. Matt. 9. v. 8. *Videntes autem turbę, timuerunt, & glorificauerunt Deum.* Deinde, quia hic affectus Reuerentię, duo continet; scilicet affectum erga alterum, tamquam eminentiorem; & fugam quandam,

Hæresi Petri Abailardi

Reuerentia hæc 16 & dicitur Timor.